

8. Státní rozpočet

SR letos hospodařil s nejnižším schodkem po roce 2019. Výrazné meziroční zlepšení salda úzce souvisí s dočasným režimem rozpočtového provizoria.

Růst celkových příjmů SR zvolnil. Projevil se vliv změny rozpočtového určení daní i vyprchání příjmů mimořádných daní uvalených během energetické krize.

Pokračoval relativně svižný růst výběru pojistného za sociální zabezpečení.

K růstu daňových příjmů přispělo zejména vyšší inkaso běžné korporátní daně.

Výběr DPFO ze závislé činnosti odráželo přetrvávající svižný mzdový růst v ekonomice i pokračující mírné

Hospodaření státního rozpočtu (SR)¹ skončilo v 1. čtvrtletí 2026 schodkem ve výši 27,6 mld. korun, meziročně o více než dvě třetiny nižším. O více než polovinu klesl také deficit SR očištěný o prostředky z rozpočtu EU² (na 39,0 mld. korun). V obou případech je letošní schodek nejnižší po roce 2019. Zásadní roli zde sehrál specifický režim rozpočtového provizoria³, jež na počátku roku ovlivnilo zejména čerpání investic i možnosti předfinancování některých běžných transferů a rovněž omezilo i další zdroje financování⁴. Na výsledek hospodaření SR letos působily i další dlouhodobější administrativní vlivy. Jde zejména o dopady konsolidačního ozdravného balíčku (schváleného již v roce 2023) a také změnu rozpočtového určení daní (RUD), jež od ledna 2026 opět snížila podíl na výnosu některých váhově významných daní ve prospěch územních rozpočtů⁵.

Celkové příjmy SR letos v 1. čtvrtletí meziročně posílily o 3,9 % (+18,5 mld. korun). Byť jde o nejslabší tempo za poslední pětiletí, předčilo zatím dosavadní letošní tempo celoroční rozpočtové očekávání⁶. K růstu příjmů zásadně přispěl vyšší výběr pojistného na sociální zabezpečení vč. aktivní politiky zaměstnanosti (+12,7 mld. korun), a to navzdory tomu, že jeho růst v posledních čtvrtletích zpomaloval a aktuální tempo (+6,6 %) bylo nejslabší za posledních tři a půl roku. Ve stále relativně vysokém tempu se odrážela dobrá kondice trhu práce vyznačující se vyšší zaměstnaností doprovázenou posilujícími průměrnými výdělky v podnikové sféře (a v letošním roce i v rozpočtové sféře). Stejně jako loni se navíc projevilo postupné zvyšování minimálního vyměřovacího základu pojistného pro osoby samostatně výdělečně činné⁷. Růst celkových příjmů SR letos podpořilo také vyšší daňové inkaso, jeho vliv byl ale relativně malý (+2,5 mld. korun), neboť výběr některých významnějších položek meziročně klesl. Celostátní daňové inkaso (zohledňující příjmy na úrovni všech veřejných rozpočtů) ale vzrostlo o 6,4 % (po odečtení mimořádných daní uvalených v souvislosti s energetickou krizí⁸ dokonce o 9,1 %) a rostlo tak mírně vyšším tempem než v úhrnu za loňský rok. To souvisí s postupným posilováním růstu tuzemského hospodářství i ekonomik některých důležitých obchodních partnerů.

K růstu daňových příjmů SR přispělo nejvíce inkaso daně z příjmů právnických osob (bez mimořádných daní), jež bylo v 1. čtvrtletí meziročně vyšší o 6,4 mld. korun, resp. 15,2 %. Tempo na úrovni všech veřejných rozpočtů naznačuje, že růst výběru korporátní daně ve srovnání s rokem 2025 (již ovlivněným vyšší sazbou daně) díky pokračujícímu hospodářskému oživení dále zrychloval. Vedle korporátní daně rostlo letos svižně a zatím současně nad úroveň rozpočtového očekávání také inkaso daně z příjmů fyzických osob (DPFO). Do SR z něj plynulo meziročně o 6,6 % více (+3,0 mld. korun), když se nejvíce zvýšil výběr váhově dominantní položky této daně – DPFO odvedená plátcí (resp. ze závislé činnosti), a to o 7,2 % (na 35,4 mld. korun). Dynamika

¹ Není-li uvedeno jinak, vycházejí všechny údaje týkající se státního rozpočtu z dat Ministerstva financí (MF) ČR o pokladním plnění.

² Jde o prostředky na programy z rozpočtu EU a Finančních mechanismů (FM) předfinancované ze SR a následně proplacené z rozpočtu EU a FM.

³ Rozpočtové provizorium bylo letos ukončeno 20. března, a to nabytím účinnosti zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2026. V režimu rozpočtového provizoria hospodařil v minulosti SR v Česku rovněž na počátku let 1999, 2000 a 2022.

⁴ Toto provizorium znemožnilo využívat mimorozpočtové zdroje – především nároky z nespolečně vydaných výdajů z minulých let.

⁵ Od ledna 2026 došlo ke snížení podílu státu na výnosech DPH a z příjmů právnických a fyzických osob o 2,55 p. b. ve prospěch obcí a krajů, což mělo na konci března na SR negativní dopad ve výši 7,7 mld. korun. V předchozích dvou letech naopak ze změny RUD profitoval SR (např. za celý rok 2025 dle odhadu MF 13,3 mld. korun).

⁶ Zákon o státním rozpočtu na rok 2026 (vycházející z makroekonomické predikce MF z ledna 2026) počítal pro letošní rok oproti loňské skutečnosti s růstem celkových příjmů o 2,1 % a výdajů o 2,4 %. Rozpočtový schodek by měl činit 310 mld. korun, což je o 19,3 mld. vyšší deficit než skutečně dosažený v roce 2025.

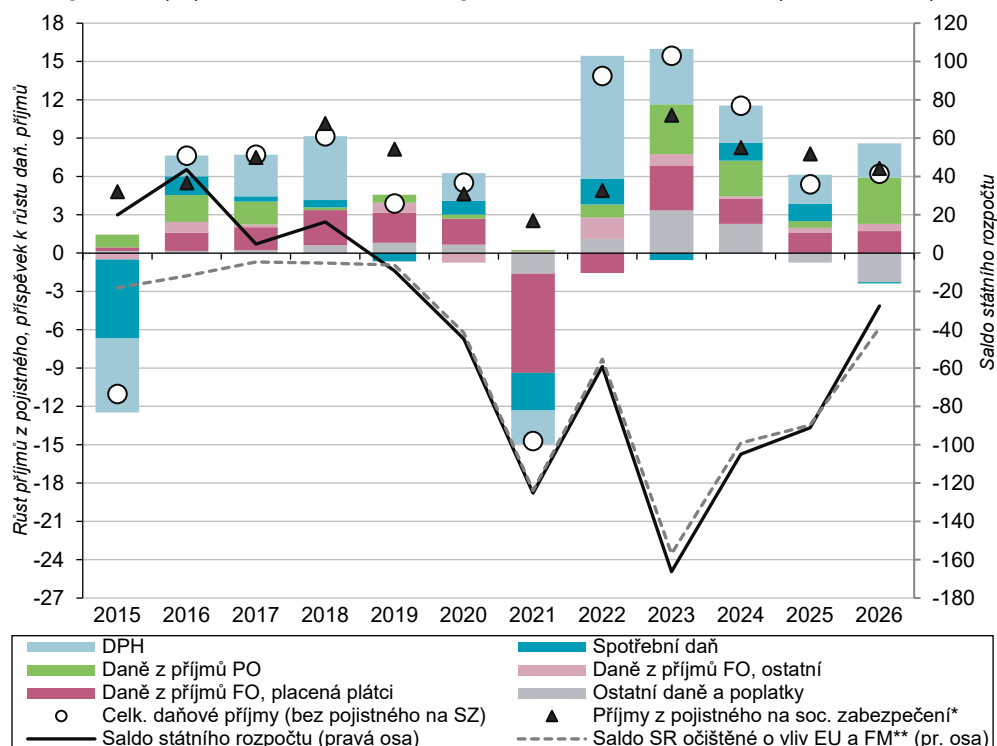
⁷ Tento základ se od ledna 2026 zvýšil z 35 % na 40 % průměrné mzdy. Současně se ovšem navrhuje legislativní úprava, kterou by došlo od 1. července 2026 k navrácení vyměřovacího základu na úroveň roku 2025 (se zpětným dopadem na odvody provedené v 1. pololetí letošního roku).

⁸ Jde o daně z nadměrných příjmů a neočekávaných zisků. Jejich pozitivní vliv na příjmy SR kulminoval v roce 2023. Letos již je zcela zanedbatelný (nepočítá se již s dalšími zálohami těchto daní, pouze v druhé polovině tohoto roku proběhne vyrovnání daně za rok 2025).

navyšování počtu zaměstnanců.
Růst inkasa ostatních druhů DPFO souvisel s vysokou mírou úspor domácností i se zvyšováním počtu drobných podnikatelů.

růstu této položky na úrovni všech veřejných rozpočtů zůstává přibližně srovnatelná jako loni, což korespondovalo se stabilním nominálním růstem průměrné mzdy i přetrvávajícím mírným posilováním počtu zaměstnanců v ekonomice. Dílčí pozitivní vliv na letošní inkaso daně měly legislativní vlivy (úprava zdanění vybraných nepeněžních benefitů poskytovaných zaměstnancům⁹). Po loňském spíše ojedinělém poklesu se opět zvýšilo inkaso DPFO vybírané srážkou (+4,9 %). Při stabilních úrokových sazbách na vkladech se patrně projevil dopad relativně vysoké míry úspor domácností. Výběr DPFO placené poplatníky (hlavně ze samostatné výdělečné činnosti) po svižném loňském růstu souvisejícím s legislativními změnami¹⁰ v 1. čtvrtletí 2026 zvolnil na 5,7 %. Především díky první čtvrtletní záloze této daně tak SR zatím letos získal 6,5 mld. korun. V inkasu se obdobně jako loni pozitivně projevuje rostoucí počet drobných podnikatelů.

Graf č. 17 Příspěvek dílčích příjmů k meziročnímu růstu souhrnného celostátního inkasa daňových příjmů (v p. b.), meziroční růst příjmů pojistného na sociální zabezpečení (%) a saldo státního rozpočtu v rámci 1. čtvrtletí (v mld. korun)

*Zahrnují i příspěvky na státní politiku zaměstnanosti.

**Saldo očištěné o prostředky na programy/projekty z rozpočtu EU a finančních mechanismů, které byly předfinancovány ze SR a následně jsou propláceny z rozpočtu EU a FM. Roční údaje jsou k dispozici počínaje rokem 2010.

FO = fyzické osoby, PO = právnické osoby. Ostatní daně z příjmů FO zahrnují daně placené poplatníky (zejména z drobného podnikání) a dále daně vybírané srážkou (např. bankovní vklady, pracovní dohody).

Ostatní daně a poplatky obsahují zejména daň z nemovitých věcí, daň z hazardních her, dálniční poplatek, mýtné a od roku 2023 nově rovněž odvod z nadměrných příjmů a neočekávaných zisků.

Zdroj: MF ČR

Inkaso DPH na úrovni všech veřejných rozpočtů rostlo relativně svižným tempem srovnatelným s loňským vývojem.

Na váhově dominantní dani – DPH – plynulo do SR letos 94,5 mld. korun, meziročně o 2,5 % více. Toto „skromnější“ tempo odráželo zejména dopad změny RUD. Celostátní výběr DPH totiž posílil o 6,6 %, podobně jako po celý loňský rok. Aktuální růstové tempo výběru zatím nepatrně překračuje celoroční rozpočtové očekávání, což souvisí s relativně příznivou spotřebitelskou důvěrou v ekonomiku¹¹ vyúsťující ve stabilní růst soukromé spotřeby. Na spotřebních daních (vč. energetických daní) získal SR meziročně o 1,1 % méně (–0,4 mld. korun) a zůstal tak zatím za rozpočtovým

Pokračující růst výběru daně z minerálních olejů

⁹ Ta se začala projevovat v hotovostním plnění SR až od února 2025.

¹⁰ Šlo především o snížení hranice příjmů pro druhou, vyšší daňovou sazbu, zrušení či omezení některých daňových slev.

¹¹ Dle konjunkturálních průzkumů ČSÚ se v 1. čtvrtletí 2026 (obdobně jako v předchozím kvartálu) celková důvěra tuzemských domácností v ekonomiku nacházela téměř o desetinu nad úroveň dlouhodobého průměru (za období let 2003 až 2025).

odrážel vyšší přepravní výkony i vyšší poptávku po PHM vlivem příznivé spotřebitelské ceny. Efekt předzásobení tabákovými výrobky byl letos slabší než na počátku roku 2025.

očekáváním. Díky růstu přepravních výkonů (a po drtivou většinu 1. čtvrtletí stále ještě příznivému vývoji spotřebitelských cen PHM) se sice zvyšoval výběr dominantní položky – daně z minerálních olejů – ten však nebyl dostatečně robustní (+5,5 %), aby kompenzoval slabší výběr ostatních položek, hlavně daně z tabákových výrobků, jenž byl nižší o 5,3 %. Ten je na počátku roku tradičně rozkolísaný, což úzce souvisí s předzásobením kvůli pokračujícímu zvyšování sazby daně¹². Dílčí vliv má však i dlouhodobější trend poklesu spotřeby těchto produktů. Ten se projevuje i v případě alkoholických nápojů, což vedlo k letošnímu poklesu výběru daně z lihu i piva. Meziročně se snížilo také inkaso daně z produkce solárních elektráren (–0,2 mld. korun), výběr ostatních energetických daní fakticky stagnoval.

Nedaňové a kapitálové příjmy i přijaté transfery SR se meziročně zvýšily díky posílení příjmů z rozpočtu EU a FM.

Nedaňové a kapitálové příjmy i přijaté transfery SR se po výraznějším meziročním poklesu v letech 2024 i 2025 na počátku letošního roku zvýšily o 7,5 % (+3,4 mld. korun). Projevily se zde především vyšší příjmy prostředků z rozpočtu EU a finančních mechanismů (FM) o 23 % (resp. o 7,4 mld. korun). Vyšší příliv těchto refundací mohl souviset s vysokou investiční aktivitou státu v loňském roce, resp. s posilujícím náběhem příjmů z aktuálního období 2021–2027 a prostředků z Národního plánu obnovy. Schválený SR počítá letos s mírným celoročním růstem příjmů z rozpočtu EU a FM (+6,6 %), avšak s poklesem celkových nedaňových a kapitálových příjmů (–7,3 %).

Procentní meziroční pokles celkových výdajů SR byl letos v 1. čtvrtletí nejvyšší za poslední čtyři roky. Podílely se na něm výhradně běžné výdaje.

Celkové výdaje SR se v 1. čtvrtletí 2026 dle předpokladů meziročně výrazně snížily (o 7,9 %, resp. 45,1 mld. korun). Naplno se totiž projevil dopad hospodaření v režimu rozpočtového provizoria. V 1. čtvrtletí 2022, kdy hospodaření probíhalo po stejnou dobu v obdobném režimu, byl ale propad výdajů ještě výraznější (činil 10,7 %). Tehdy se na něm podílely nejen běžné výdaje, jejichž čerpání bylo významně ovlivněno i postupným ukončováním dotační pomoci podnikatelům vlivem ústupu pandemie covidu-19, ale také investice. Pro vývoj v letošním roce byl naopak určující pokles výhradně běžných výdajů (o 47,9 mld. korun), jenž se odrazil v dočasně nižším objemu financování výzkumu, vývoje a inovací, školství, sociálních služeb a sportu. Na druhou stranu čerpání řady váhově významných mandatorních výdajů (důchody a ostatní sociální dávky, platy v organizačních složkách státu či výdaje na obsluhu státního dluhu) dotčeny nebyly.

Razantní pokles běžných výdajů SR odrazil zejména nižší zálohy územním rozpočtům na školství a sociální služby.

Za poklesem běžných výdajů stálo na počátku letošního roku zejména razantní omezení transferů územním rozpočtům, jež byly meziročně nižší skoro o dvě pětiny (resp. 34,4 mld. korun). K tomuto vývoji přispěly v první řadě nižší dotace do regionálního školství vlivem nezahrnutí prostředků na platy nepedagogických pracovníků či dočasného pozastavení části zálohových plateb veřejnému školství. Významný vliv mělo rovněž dočasné snížení příspěvku státu na financování sociálních služeb. Neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím propadly o 45 % (–16,8 mld. korun) z drtivé části kvůli dočasně omezeným platbám na podporu výzkumu, vývoje a inovací vysokým školám a veřejným výzkumným institucím. Dále o bezmála 40 % kleslo financování váhově méně významné položky dotací neziskovým organizacím – zejména do oblasti rozvoje a podpory sportu, v menší míře do sociálních služeb či výzkumu. Obdobný dočasný propad nastal i u běžných transferů podnikatelům, jež byly meziročně nižší o 6,5 mld. korun¹³, z téměř poloviny vlivem omezení prostředků na výzkum, vývoj a inovace. Významnou roli zde ale hrál i pokles dotací na obnovitelné zdroje energií, dílčí dopad mělo také ukončení kompenzací za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům¹⁴. O bezmála třetinu propadly také běžné dotace státním fondům

Režim provizoria v 1. čtvrtletí významně zasáhl do dalších významných běžných výdajů příspěvkových, neziskových institucí,

¹² Intenzita předzásobení prodejců tabákovými výrobky nebyla na počátku letošního roku zdaleka tak silná jako v předešlých dvou letech (např. v 1. čtvrtletí 2025 se inkaso této daně meziročně zvýšilo o 24 % a za celý loňský rok již pouze o 4,0 %).

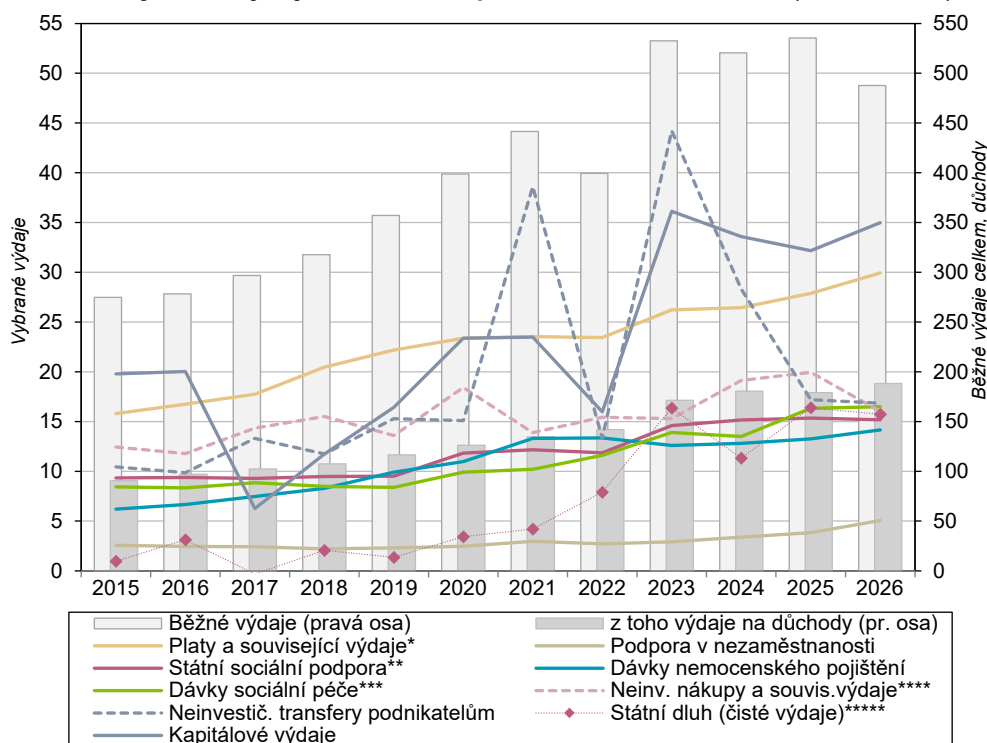
¹³ Míra plnění těchto výdajů ve vztahu k celoročnímu plánovanému rozpočtu nedosahovala na konci 1. čtvrtletí ani 15 %.

¹⁴ Tyto kompenzace byly vypláceny podnikům jako jeden z klíčových nástrojů pomoci s vysokými cenami energií během období energetické krize. Ještě na počátku loňského roku bylo touto formou ze SR uvolněno 0,5 mld. korun.

státních fondů či podnikatelů.

(−6,1 mld. korun) vlivem dočasného omezení prostředků na oblast dopravní infrastruktury či audiovizí, naopak výdaje alokované do zemědělství (zejména na přímé platby zemědělců) nebyly režimem provizoria dotčeny. Na neinvestiční nákupy a související výdaje vydal letos SR meziročně o osminu méně (−4 mld. korun), což se projevilo hlavně absencí kompenzační platby v oblasti telekomunikací a také odsunutím části nákupů v oblasti obrany na pozdější část roku. Z výše uvedeného vyplývá, že váha výdajových položek významně ovlivněných na počátku letošního roku dočasným režimem provizoria dosahovala zhruba jedné třetiny všech běžných výdajů SR (z pohledu očekávaných výdajů na celý rok 2026 dle schváleného rozpočtu).

Graf č. 18 Vybrané výdaje státního rozpočtu v rámci 1. čtvrtletí (v mld. korun)

* Pokrývají výdaje na platy v organizačních složkách státu. Nezahrnují například mzdové výdaje na regionální školství.
 ** Obsahuje také dávky péčovské péče.
 *** Zahrnují dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky osobám se zdravotním postižením, příspěvek na péči dle zákona o soc. službách. Jsou zde obsaženy i dávky humanitární pomoci poskytnuté občanům Ukrajiny.
 **** Obsahují zejména výdaje na nákup služeb, materiálů, energií či ostatních služeb (např. výdaje na opravy a údržbu).
 ***** Čisté výdaje odpovídají saldu rozpočtové kapitoly Státní dluh (č. 396).
 Zdroj: MF ČR

Očekávaný svižný letošní růst výdajů na obsluhu státního dluhu se zatím na počátku roku neprojevil.

Růst výše státního dluhu zrychlil. Rostla však jen vnitřní zadluženost.

Výdaje na obsluhu státního dluhu¹⁵, zahrnující převážně úroky, činily v 1. čtvrtletí 14,3 mld. korun a meziročně se mírně snížily (o 4 %), avšak v celoročním pohledu je letos jejich rozpočtovaný objem (110 mld.) meziročně o 12 % vyšší. Výše státního dluhu ČR dosáhla letos na konci března rekordních 3 720 mld. korun a meziročně vzrostla o 9,1 % (tempo ve srovnání s počátkem roku 2024 i 2025 posílilo). Zvyšovala se však pouze vnitřní zadluženost. Vnější dluh¹⁶ klesl zejména díky řádným splátkám úvěrů Evropské investiční bance, resp. Evropské komisi, ke kterým došlo na počátku letošního roku. K meziročnímu navýšení vnitřního dluhu přispěly tradičně zejména střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy (+272 mld. korun) a státní pokladniční poukázky (+58 mld.), opačný vliv měly státní dluhopisy pro občany, jejichž stav se v důsledku řádných i předčasných splátek snížil o 16 mld. korun. Od počátku letošního roku celkový dluh vzrostl o 42 mld. korun¹⁷.

¹⁵ Čisté výdaje odpovídají saldu rozpočtové kapitoly Státní dluh (č. 396).

¹⁶ Vnější dluh činil letos na konci 1. čtvrtletí 175 mld. korun a na celkovém státním dluhu se tak podílela 4,7 %, což je nejméně po roce 2004.

¹⁷ Probíhala pravidelná emisní činnost státu ve standardním režimu za účelem pokrytí řádných splátek státního dluhu v 1. čtvrtletí 2026 i průběžného krytí schodu a předfinancování částí splátek dluhu připadajících na 2. čtvrtletí 2026. Dominantním nástrojem této činnosti byly korunové středně- a dlouhodobé státní dluhopisy, jejichž hrubá emise na domácím trhu dosáhla v 1. čtvrtletí 130 mld. korun (o rok

Růst výdajů na důchody letos zrychlil, počet jejich příjemců se opět velmi mírně snížil.

Deficit systému důchodového pojištění se třetí rok v řadě zmínil a současně byl nejnižší za posledních pět let.

K růstu výdajů na nedůchodové sociální dávky přispěly zejména dávky nezaměstnaným a vyšší čerpání dávek z nemocenského pojištění. Rostly i dávky na péči dlouhodobě nemocným.

Proti hlubšímu poklesu běžných výdajů SR působily v 1. čtvrtletí nejvíce sociální dávky, na něž směřovalo meziročně o 5,2 % více (+12,0 mld. korun) a toto tempo mírně překračovalo celoroční rozpočtové očekávání. Vzhledem k tomu, že tato oblast nebyla režimem provizoria dotčena, vzrostl na počátku roku podíl sociálních dávek na celkových výdajích SR na 46,6 %, což bylo v rámci 1. čtvrtletí nejvíce v současném miléniu¹⁸. Mírně přes tři čtvrtiny z nich připadají dlouhodobě na dávky důchodového pojištění. Na důchody vydal SR zatím letos meziročně o 5,1 % více, když se do jejich výše promítla letošní řádná valorizace zvyšující průměrný starobní důchod o 3,1 %¹⁹. Ve vztahu k loňskému celoročnímu tempu výdajů na důchody, jež bylo nejslabší za posledních jedenáct let (+0,8 %), jde tak o významnější posílení. V 1. čtvrtletí 2026 meziročně vzrostly výdaje na všechny druhy důchodů (nejvíce vdovecký), přičemž počet jejich příjemců se meziročně opět velmi mírně snížil (o 0,4 %)²⁰, což souviselo v prvé řadě se zpřísněnými pravidly pro odchod do předčasného důchodu²¹. I přes stabilní relativně svižné tempo výběru pojistného na důchody (v 1. čtvrtletí činilo 7,0 %) byl opět zaznamenán deficit systému důchodového pojištění²² (7,9 mld. korun), který se ovšem třetí rok v řadě zmínil (ve stejném období loni činil 11,5 mld. a na počátku roku 2023 dokonce 25,7 mld.). Aktuální deficit byl současně nejnižší za poslední pětiletí.

Meziroční růst výdajů na ostatní (nedůchodové) sociální dávky dosáhl letos v 1. čtvrtletí 5,4 % a stejně jako v případě důchodů mírně překračoval rozpočtové očekávání. Na rozdíl od důchodů ovšem meziročně růst těchto dávek oproti tempu z roku 2025 zvolnil. K letošnímu růstu přispěly z drtivé části pojistné dávky – dle očekávání nejvíce podpora v nezaměstnanosti, jež zejména vlivem legislativní úpravy²³ směřující k vyšší motivaci lidí měnit nevyhovující zaměstnání vzrostla bezmála o třetinu (+1,2 mld., korun). Projevil se i pokračující lehký růst míry nezaměstnanosti a počet uchazečů o práci s nárokem na podporu se tak meziročně zvýšil o 13 tis. (na 105 tis., necelých 30 % všech registrovaných uchazečů). Mimo to pokračoval třetím rokem v řadě mírný růst výdajů na dávky nemocenského pojištění (+6,2 %, +0,8 mld. korun). K růstu přispěly hlavně dávky nemocenské a zčásti i peněžité pomoci v mateřství, u níž se pokles po delší době zastavil. Příjmy z pojistného placeného zaměstnanými osobami se dále meziročně zvyšovaly (+6,1 %), zčásti stále vlivem zákonné úpravy ve vazbě na konsolidační balíček²⁴. Díky tomu se bilance nemocenského pojištění²⁵ potřeť v řadě na počátku roku pohybovala v mírném přebytku (+1,8 mld. korun). V rámci nepojistných sociálních dávek měly největší vliv rostoucí příspěvky na péči pro dlouhodobě nemocné (+6,0 %, +0,7 mld. korun). Objemově významná položka dávek státní sociální podpory druhým rokem v řadě fakticky stagnovala (okolo 15 mld. korun), pokračoval zde však pokles objemu vyplacených přídavek na dítě²⁶ či rodičovských příspěvků. V rámci dávek hmotné nouze klesla o pětinu (–0,5 mld. korun) výplata humanitárních dávek

dříve šlo o 109 mld.) s průměrnou dobou splatnosti 9,9 roku (analogicky 9,1 roku) a s průměrným ročním výnosem u nově prodaných fixně úročených dluhopisů 4,5 % (resp. 4,0 %).

¹⁸ V 1. čtvrtletí 2022, jež bylo rovněž zásadně ovlivněno dočasným provizoriem, činil tento podíl 44,4 %.

¹⁹ Průměrný měsíční starobní důchod (bez souběhu s ostatními důchody) byl v březnu 2025 meziročně vyšší o 3,5 % a činil 21,8 tis. korun (u mužů 23,1 tis. korun, u žen 20,6 tis. korun).

²⁰ Vzrostl pouze počet příjemců invalidních důchodů (+1,1 %), ti ovšem tvořili pouze sedminu všech příjemců důchodů.

²¹ Od října 2024 se potřebná doba pojištění zvýšila z 35 na 40 let. Již dříve došlo k dalším zpřísněním: maximální doba předčasnosti se zkrátila z 5 let na 3 roky, zrušila se valorizace procentní výměry předčasného důchodu až do doby dosažení důchodového věku a výrazně vzrostlo krácení výše důchodu pro předčasnost. Celkový počet osob s trvale kráceným starobním důchodem (pro předčasnost) byl v 1. čtvrtletí 2026 meziročně vyšší jen o 0,5 %. I tak se tyto lidé na celkovém počtu starobních důchodců podíleli již skoro z jedné třetiny.

²² Jde o rozdíl mezi příjmy z pojistného na důchodové pojištění a výdaji na tyto dávky (vč. výdajů na jejich správu) dle účetní bilance MF.

²³ Od ledna 2026 došlo k navýšení procentní sazby rozhodné pro výpočet podpory vyplácené v prvních měsících nezaměstnanosti.

Zároveň se rozšířil i okruh osob majících nárok na podporu (ve vazbě na důvody ukončení posledního pracovního poměru).

²⁴ Od ledna 2024 došlo k znovuzavedení hrazení nemocenského pojištění zaměstnanci (ve výši 0,6 % vyměřovacího základu) i ke zvýšení vyměřovacího základu pro osoby samostatně výdělečně činné. Později následovalo i stanovení limitů pro vznik účasti na pojištění zaměstnance pracujícího na základě dohody o provedení práce (od ledna 2025 je tento limit ve výši 11 500 korun).

²⁵ To vyjadřuje rozdíl mezi příjmy z pojistného na nemocenské pojištění a výdaji na dávky z tohoto pojištění dle účetní bilance ČSSZ.

²⁶ U nové dávky státní sociální pomoci (od 1. října 2025 nahrazující příspěvek na bydlení, přídavek na dítě, příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) probíhá do července 2026 přechodné období (pobírali ji zatím pouze noví žadatelé, letos v březnu šlo o 34 tis. osob) a objem její výplaty v 1. čtvrtletí 2026 činil 0,6 mld. korun. Nahrazené dávky o stejnou výši klesly. Stávajícím příjemcům těchto dávek (v březnu šlo o 566 tis. osob, část z nich pobírala více dávek současně) bylo v 1. čtvrtletí celkově vyplaceno 7,9 mld. korun.

ukrajinským uprchlíkům, což souviselo s meziročním poklesem počtu jejich příjemců (z 51 na 44 tis.²⁷).

Růst odvodů do rozpočtu EU na počátku roku výrazně zrychlil. Posílilo také tempo výdajů na platy v organizačních složkách státu.

Odvody vlastních zdrojů do rozpočtu EU se letos v 1. čtvrtletí meziročně zvýšily na téměř dvojnásobek, když vzrostly o 11,2 mld. korun. Roli zde hrálo zejména předsunutí části plateb v rámci roku²⁸ i citelné navýšení rozpočtu EU²⁹. Významně posílily i výdaje na platy v organizačních složkách státu (+2,1 mld. korun) a jejich růstové tempo (+7,4 %) bylo nejvyšší za poslední tři roky. Projevilo se zde především zvýšení výdajů na platy v oblasti bezpečnosti států, zvýšení u dalších skupin zaměstnanců (např. úředníků) se začne výrazněji projevovat až v dalších měsících letošního roku³⁰. Režimem rozpočtového provizoria v ČR nebyly letos dotčeny ani dotace fondům sociálního a veřejného zdravotního pojištění. Ty se v souladu s rozpočtovým očekáváním navýšily o 2,3 %³¹ a navázaly tak na mírný loňský růst.

Růst kapitálových výdajů souvisel s investičními nákupy státu a větším využitím evropských fondů.

Navzdory režimu rozpočtového provizoria kapitálové výdaje SR v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly (+8,7 %). Pomalý náběh investic i při běžném režimu hospodaření byl totiž patrný i na počátku loňského roku³². Největší podíl investic směřoval tradičně státním fondům, zejména do oblasti dopravní infrastruktury. K meziročnímu růstu kapitálových výdajů ovšem nejvíce přispěly investiční nákupy státu (nákup nemovitostí a výdaje v oblasti obrany). Svižně rostly zejména díky zapojení evropských fondů investiční dotace podnikatelům i územním samosprávám. Naopak dotace příspěvkovým organizacím byly zatím letos čerpány v minimální výši, což byl patrně důsledek režimu provizoria.

Deficit sektoru VI se za loňský rok mírně prohloubil, ve vztahu k HDP se však změnil jen nepatrně a patřil k nejnižším za posledních šest let.

Dle aktuálních údajů hospodařil sektor vládních institucí (VI) v Česku v roce 2025³³ s deficitem 183,7 mld. korun³⁴. Ačkoli schodek meziročně vzrostl o 20,4 mld. korun³⁵, ve vztahu k výkonu ekonomiky se téměř nezměnil, když činil 2,1 % HDP a spolu s předloňským výsledkem (2,0 %) patřil k nejnižším po roce 2019. Růst celkových příjmů sektoru VI loni třetím rokem v řadě zvolnil (na 5,9 %), loni především vlivem slabšího růstu výběru běžných daní z důchodů a jmění. K růstu celkových příjmů pak nejvíce přispěly přijaté sociální příspěvky, a to navzdory tomu, že i jejich tempo meziročně oslabilo (na +6,3 %, což představovalo nejnižší růst za posledních pět let). Příjmy z objemově významné položky daní z výroby a z dovozu, zahrnující v první řadě nepřímé daně, se meziročně zvýšily o 5,0 % (i zde bylo patrné mírné zpomalení, primárně vlivem slabého růstu výběru spotřebních daní). Růst příjmů byl loni (podobně jako v roce 2024) tlumen nižšími prostředky plynoucími z vlastnických důchodů (-6,0 %), konkrétně příjmy z úroků. Celkové výdaje sektoru VI loni vzrostly o 6,2 % (skoro dvojnásobným tempem než v předchozím roce). K tomuto zrychlení přispěly v první řadě vyšší vyplacené dotace, které po předloňském útlumu (o 25 %) přešly loni k 11% růstu. I tak jejich výše (172 mld. korun) zaostala za roky 2020, 2021 i 2023 ovlivněnými mimořádnými událostmi. Na fiskální expanzi se loni podílely i vyšší výdaje na tvorbu kapitálu (+16,9 %, nejvyšší tempo za posledních sedm let). Relativně svižně

Růst příjmů loni zvolnil vlivem slabší dynamiky výběru běžných daní z příjmů a jmění. Růst výdajů naopak zrychlil, zejména vlivem dotací a investic.

²⁷ Jde o průměr za jednotlivé měsíce v 1. čtvrtletí 2025, resp. 2026.

²⁸ To souviselo s požadavkem Evropské komise o zaplacení 3,2/12 celkového rozpočtu oproti standardním 3/12 v 1. čtvrtletí roku.

²⁹ Tento faktor je zohledněn i ve schváleném SR, jenž pro letošní rok předpokládá oproti skutečnému čerpání roku 2025 růst odvodů ČR do rozpočtu EU zhruba o pětinu.

³⁰ V úhrnu za celý rok 2026 počítá schválený SR oproti skutečnému loňskému čerpání s nárůstem výdajů na platy a obdobně a související výdaje v organizačních složkách státu o 9,4 %.

³¹ Projevuje se zde především posílení měsíční platby veřejného zdravotního pojištění za tzv. státní pojištěnce (ta byla od 1. ledna 2026 valorizačním mechanismem navýšena z 2 127 korun na 2 188 korun, tj. o 2,9 %).

³² Ve vztahu k celoroční očekávané výši (dle schváleného SR) bylo loni v 1. čtvrtletí investováno jen 12,7 % a letos 13,4 %.

³³ Údaje o hospodaření sektoru vládních institucí v Česku za 1. čtvrtletí 2026 zveřejní ČSÚ 1. července 2026, Eurostat za členské státy Unie potom 21. července. Detailnější zhodnocení tuzemského vývoje za 4. čtvrtletí 2025 nabízí publikace *Analýza sektorových účtů*

³⁴ Není-li uvedeno jinak, jsou údaje o hospodaření sektoru VI v ČR vyjádřeny v nominálním vyjádření a bez sezónního očištění.

³⁵ Za tímto zhoršením stály místní vládní instituce, jejichž přebytek hospodaření zejména vlivem vyšší investiční aktivity klesl o polovinu na 29 mld. korun (a byl nejnižší za poslední pětiletí). Naopak schodek ústředních vládních institucí, který v posledních letech tradičně dominantně přispíval ke zhoršení salda hospodaření sektoru VI, se meziročně zmínil o 4 %, na 198 mld. (nejlepší výsledek za posledních šest let). Deficit zdravotních pojišťoven se pak meziročně mírně utlumil (na 15 mld. korun).

rostly i náhrady zaměstnancům (+7,3 %, pětileté maximum). Růst výdajů na mezispotřebu naopak významně zvolnil (na 4,8 %). Totéž platí i pro váhově nejvýznamnější výdajovou položku (sociální dávky, včetně naturálních sociálních transferů), jež vzrostla o 2,4 % (nejméně za posledních deset let). Projevily se zde zejména dopady zklidnění dynamiky spotřebitelských cen, zlepšení finanční situace domácností a také valorizační úpravy u starobních důchodů, dílčí roli hrálo i zmírnění tempa výdajů na naturální sociální transfery.

Deficit hospodaření VI v EU se během loňského roku mírně zhoršoval a v jeho závěru překročil hranici 3 % HDP. Relativně vysoký deficit tížil řadu novějších členských států Unie.

Situace v oblasti hospodaření sektoru VI v členských státech EU³⁶ se během loňského roku mírně zhoršovala. Ve většině oblastí ekonomiky sice došlo ke zklidnění cenového vývoje a příznivé tendence přetrvávaly na trhu práce, na druhou stranu pokračovala nestabilní geopolitická situace. Rostoucí napětí v obchodních vztazích s některými klíčovými partnery stavělo ekonomiky v EU před naléhavější potřebu hledání nových odbytišť. Zatímco v 1. čtvrtletí klesl deficit hospodaření v zemích EU těsně pod 3 % HDP, během roku se i vlivem přetrvávajícího slabého růstu ekonomiky lehce prohluboval až ke 3,2 % HDP ve 4. čtvrtletí. Mezi státy Unie tížil v závěru roku nejhlubší deficit Rumunsko (-7,9 % HDP), Slovensko (-7,2 %) a Polsko (-7,0 %), ze starších členských zemí zejména Belgie (-5,7 %), Francii, Rakousko a Německo (shodně těsně okolo 4 %). V Česku činil schodek 2,2 % HDP (podobně jako ve Švédsku, Nizozemsku, Španělsku a Bulharsku) a zároveň byl zřetelně nejnižší ze všech středoevropských států. Naopak přebytku dosáhlo jen 5 států – šlo vesměs o menší či středně velké ekonomiky. Nejvyšší byl na Kypru (+4,0 % HDP), Irsku (+2,5 %) a v tradičně rozpočtově odpovědném Dánsku (+2,0 %). Proti 4. čtvrtletí 2024 se saldo hospodaření zhoršilo v 16 státech – nejvíce v Lucembursku (o 5,1 p. b.) a Slovinsku (o 3,9 p. b.), z významných ekonomik pak v Německu (o 1,6 p. b.). V Česku se tato fiskální nerovnováha prohloubila jen mírně (o 0,4 p. b.). Naopak schodek dokázaly nejvýrazněji zredukovat Malta (z 9,8 % HDP na 3,2 % HDP) a z klíčových ekonomik zejména Francie, Španělsko a Rumunsko (shodně zhruba o 2 p. b.).

Míra zadlužení sektoru VI v EU vzrostla nejvíce za posledních čtyř a půl roku.

Hrubý konsolidovaný dluh sektoru VI činil na konci 4. čtvrtletí v EU na 81,7 % (v eurozóně na 87,5 % HDP) a poprvé v loňském roce se mezikvartálně mírně snížil (shodně zhruba o 0,5 p. b.). Meziročně ovšem zadluženost dále vzrostla o 1,0 p. b., což bylo nejvíce za posledních čtyř a půl roku. Ke zvýšení došlo ve více než dvou třetinách členských států – nejvíce v Bulharsku (o 6,1 p. b., na 29,9 % HDP), které ještě před dvěma lety drželo pozici nejméně zadlužené ekonomiky EU a letos vstoupilo do eurozóny. Zadluženost se srovnatelně zvýšila i ve Finsku (na 88,5 % HDP), které tak z vysoce zadlužených ekonomik zaznamenalo největší zhoršení. Významný nárůst (o téměř 5 p. b.) nastal i v Polsku a Rumunsku a míra zadlužení v nich shodně dosáhla rekordní úrovně a těsně se přiblížila 60 % HDP. V Česku byl loni, podobně jako v roce 2024, tento růst mírný (+1,0 p. b.) a úroveň zadlužení osmé nejnižší v Unii (44,3 % HDP) a současně stále zřetelně nejpríznivější v rámci střední Evropy. Nejhorší pozice stále drželo Řecko (146,1 % HDP), a to navzdory tomu, že zadlužení zde kleslo pátý rok v řadě a stejně jako předloni nejvíce v rámci Unie. Z ekonomik dlouhodobě trpících výraznou fiskální nerovnováhou se dařilo i díky solidnímu růstu ekonomiky udržovat příznivý trend redukce zadlužení i Španělsku (na 100,7 % HDP) a Portugalsku (89,7 %), naopak pokračovalo zhoršování v Itálii (na 137,1 % HDP), Francii (116,2 %) a Belgii (107,9 %). Dluh převyšující 60 % HDP vykázalo aktuálně dvanáct členských států eurozóny, stejně jako na sklonku roku 2024.

V Česku se zadluženost druhý rok v řadě mírně zvýšila, stále však dosahovala v rámci střední Evropy minima.

³⁶ Všechny níže uvedené údaje o příjmech, výdajích a saldu jsou vyjádřeny po očištění o sezónnost i pracovní dny. Údaje za eurozónu zahrnují 21 členských států (vč. nově přijatého Bulharska).